

פחות זה יותר

מאת: חיים קפון | צילום: Jean-Luc Laloux

האדריכל הבלגי ברונו ארפיקום הוא מודרניסט מובהק הנמלט מקישוטיות ומצליח ליצור מבנים מרהיבי עין, מופת לאדריכלות מאופקת ומזוקקת. הפשטות היא התחכום שלו, כפי שניתן לראות בבית אותו בנה על צוק הצופה אל הים סמוך לברצלונה

150 מטר מעל הים התיכון. הבית על הצוק
הוא מופת למודרניזם מזוקק

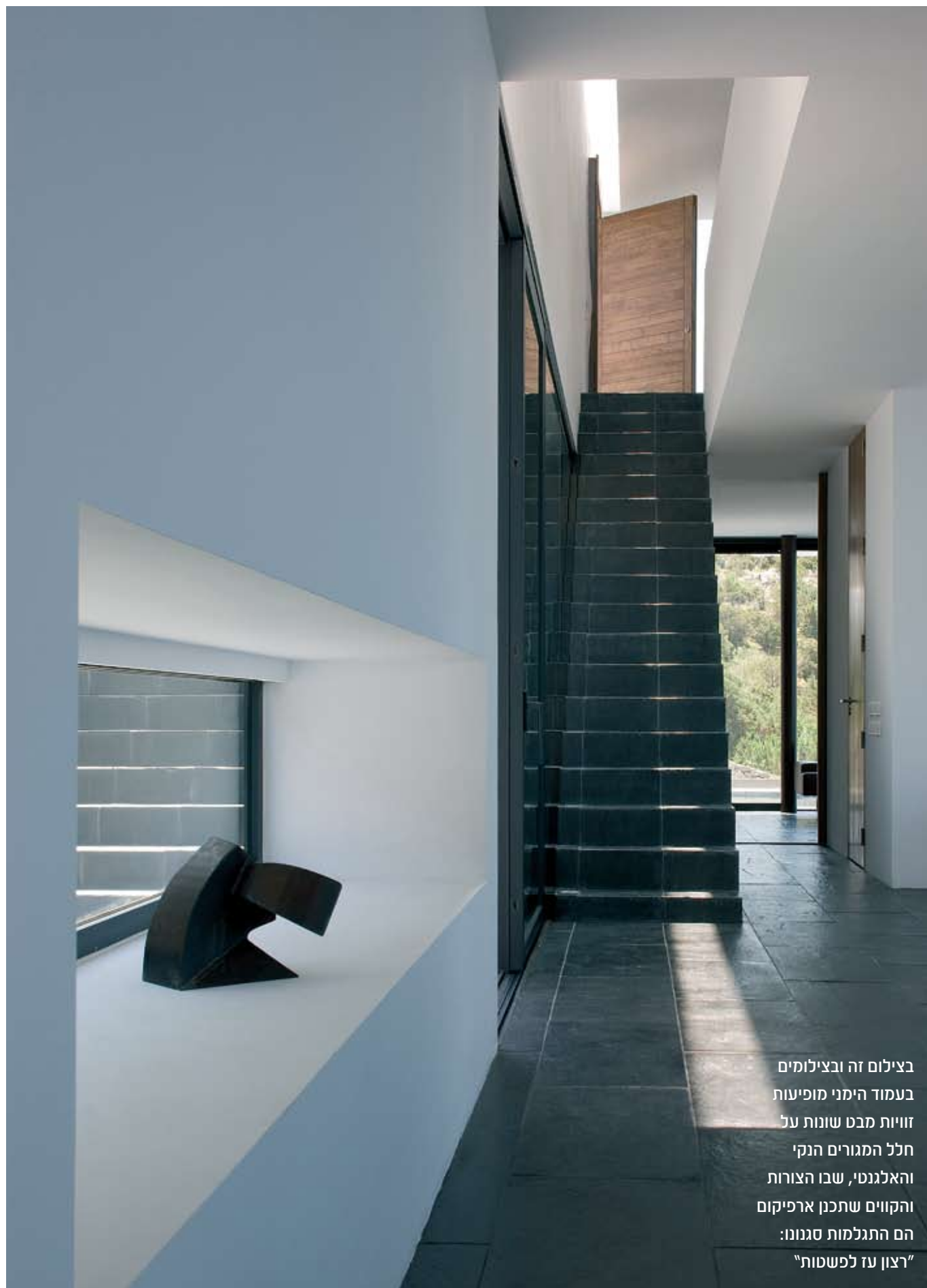
על צוק בגובה 150 מטר, המתנשא בזווית ישרה מעל הים, ניצב לו בית מוקף חורש טבעי המורכב מרבותו מעצי אורן. הצניעות המופלגת של המבנה אינה פוגמת, ולו במעט, בנוכחות האלגנטית שלו וביופיו המאופק. המיקום המושלם של הבית, חלומו של כל אדריכל, יכול היה להוליד יצירה גרנדיוזית שתהווה אנדרטה ליכולת של האדריכל. אבל ברונו ארפיקום (Bruno Erpicum), האדריכל הבלגי האנין, העדיף, כדרכו, ליצור מבנה רציונלי, מודרניסטי לחלוטין, בעל צורניות מצומצמת ונטולת עיטורים וקישוטים. "המבנה שיוצר האדריכל חייב להיות נוח ופונקציונאלי, אך בו זמנית גם לעורר תגובה רגשית", מסביר ארפיקום. "האדריכל שואב את עיקר רעיונותיו מהמיקום עצמו ומשתדל ליצור מבנה מרשים ככל האפשר. לאחר סיום הבניה, על המבנה להראות כאילו תמיד היה שם". ארפיקום מקפיד שלא לנסות להשתמש באף אלמנט דקורטיבי. הבית על ראש הצוק הוא מופת למודרניזם, רגישות ואדריכלות פויטית הנובעת ישירות מהמאפיינים הגיאוגרפיים והתרבותיים של המיקום. עבורו, כל פרויקט הוא סוג של מסע אינטלקטואלי: "התרבות המקומית, הנוף, הצמחייה, המסורת האדריכלית - כל אלו מתייבים צורניות מסוימת ופרשנות ייחודית למקום הספציפי".

[1,2] בריכת השחייה. ארפיקום הצליח לטשטש את הגבול בינה לבין הים
[3] הבית על הצוק. נוכחות צנועה והשתלבות בסביבה

חלל המגורים במפלס הכניסה: קיר זכוכית מקיף אותו מכל עבר

בצילום זה ובצילומים
בעמוד הימני מופיעות
זוויות מבט שונות על
חלל המגורים הנקי
והאלגנטי, שבו הצורות
והקווים שתכנן ארפייקום
הם התגלמות סגונו:
"רצון עז לפשטות"

הבית מורכב משלושה מפלסים המשתרעים יחדיו על שטח בנוי בן 400 מ"ר, כמו שלוש קוביות המונחות זו על גבי זו, מופרדות צורנית באמצעות החומר, המרקם, והשקיפות: מרתף, קומת מגורים וקומת חדרי השינה. במפלס הכניסה נמצא החלל הציבורי המכיל חדר מגורים, מטבח, פינת אוכל, פטיו וחדר שירותים. קיר חלקי המחובר רק לתקרה ולרצפה ופתוח משני צדדיו, יוצר הפרדה חלקית בין המטבח לבין חדר המגורים. החלל מוקף מכל עבר בחלון גדול לכל גובה הקיר, ממנו נשקף הנוף המרהיב של הים ושל החורשות הנטועות על הצוק השכן. נוף המצליח ליצור תחושה של ריחוף בין שמיים ומים, תחושה שאינה יכולה שלא לעורר התרגשות בקרב השהים במקום - בדיוק כפי שתכנן האדריכל. בחזית הצדדית נמצאת בריכת שחיה, אשר ארפייקום הצליח לעצבה בתבונה כאשר העלים את

3

1

4

במרצפות בטון, כמו גם המרפסת הצמודה לחלל המגורים - עובדה המטשטשת עוד יותר את הגבולות בין הפנים לבין החוץ. אותן מרצפות בטון חוזרות ומופיעות שוב על קירות חדרי הרחצה, שגם בהם שולט הקו המאופק והמינימליסטי. בכל הבית כרוכה הצורה בערכים פונקציונליים המדגישים את הפשטות והטוהר ואת הנאמנות לחומר שאותה מגלה ארפיקום, המגדיר את סגנונו במילים: "רצון עז לפשטות". לטענתו, הדקורציה הטובה ביותר היא

- [1] חדר השינה הראשי. קיר חלקי, פתוח משני צדדיו, משמש רקע למיטה, מגדיר את אזור השינה ועדיין מותיר חלל גדול ופתוח
- [2] מרצפות הבטון שבהן רוצף הבית חוזרות ומופיעות שוב על קירות חדרי הרחצה, שגם בהם שולט הקו המאופק והמינימליסטי
- [3] המטבח במפלס הכניסה. כיסאות בר ושולחן אוכל מוסיפים כתמי צבע לחלל
- [4] פינת הישיבה בחלל המגורים: רהיטים קלים הניצבים על רגליים דקיקות ושולחן קפה שקוף מוסיפים לתחושת האוויריות של החלל

2

"הבית על ראש הצוק הוא מופת למודרניזם, רגישות ואדריכלות פיוטית הנובעת ישירות מהמאפיינים הגיאוגרפיים והתרבותיים של המיקום"

הצלע הפונה לכיוון הים והצליח לטשטש לחלוטין את הגבול בין הבריכה לים. שלא במפתיע, גם עיצוב הפנים של הבית מאופק ומצטנע: הקירות מעטים וחשופים, הצבעים מונו-כרומטיים פרט להבלחות צבעוניות פה ושם והריהוט מינימליסטי, חלקו שקוף, נראה במרבית המקרים כמעט מנותק מהרצפה ומוסיף לתחושת הריחוף והאוויריות. בבית זה ישנם רק שני גיבורים ראשיים: הנוף והקווים העדינים של המבנה, והם אלה שיוצרים את האופי הכה ייחודי של המבנה. "אני מאמין בשפת הצורות" היכולה לגרום לאדם לחוש חזק יותר וטוב יותר, מסביר ארפיקום. "זה חלק מתפקידו של האדריכל, להתאים את עבודתו לסביבה וליצור את החלל הטוב ביותר למגורים".

לפטיט בקומת הכניסה יש קיר רק מצידו האחד. הקיר השני המגדיר במרומז את החלל הוא קיר הסלע הטבעי של הצוק השכן. על גבי העמודים שנמצאים במפלס הכניסה הוצב המפלס השני, המכיל את החללים הפרטיים של הבית: חדרי שינה, חדרי אמבטיה ושירותים. הקירות החיצוניים אטומים ונקבעו בהם רק חלונות קטנים, פרט לחלון גדול אחד בחדר השינה הראשי. גם כאן, כמו במטבח, יצר האדריכל קיר חלקי, פתוח משני צדדיו, המשמש רקע למיטה ומגדיר את אזור השינה אך עם זאת מותיר חלל גדול ופתוח. הבית כולו רוצף

[1,2] בכל החללים הפנימיים יישם האדריכל את העיקרון האומר: "פחות זה יותר"
 [3] "לאחר סיום הבניה, על המבנה להראות כאילו תמיד היה שם", אומר האדריכל ברונו ארפיקום. הבית על הצוק במבט מהים

הדיוק בפרופורציות של המבנה והיחס הנכון בין הצורות השונות. למרות שלא ניתן לומר שארפיקום פועל על פי נוסחאות, הרי שהוא עצמו טוען שבכל אחד מהפרויקטים שלו הוא משלב את כל המרכיבים הרלבנטיים למבנה: תרבות, טכניקה, מימון, יציבות, חומר, ציוד, צורה ופונקציה. הפתרון הצורני נולד מתוך המגבלות שיוצרים אותם מרכיבים. על ראש הצוק המרהיב, 150 מטר מעל הים התיכון, ניצב לו הבית האלגנטי שבו יישם ארפיקום את כל עקרונותיו המקצועיים ויצר מופת למודרניזם טהור ומזוקק המוכיח עד כמה נכונה האמירה הטוענת ש"פחות זה יותר".

